

**IMPORTANȚA PUBLICAȚIILOR PERIODICE
ÎN ASIGURAREA PROCESULUI DE INFORMARE, DOCUMENTARE ȘI
CERCETARE (STUDIU BIBLIOMETRIC)**

**THE IMPORTANCE OF PERIODICAL PUBLICATIONS IN PROVIDING
THE INFORMATION AND RESEARCH PROCESS (BIBLIOMETRIC STUDY)**

ANGELA HĂBĂȘESCU
VALENTINA VACARCIUC

Abstract: *This article presented research results of series publications of collection from the Reading hall no. 3 „Pedagogical sciences, nature, real. Arts “. It analyzed the exploitation of these publications in training processes and scientific research , also it is researched fullness of collections.*

Keywords: *library, collection, serial publications, magazine, newspaper*

Dintr-o întreagă tipologie documentară, publicațiile în serie se disting prin caracteristicile lor specifice care le fac să fie principalul instrument de difuzare a informației. Aceste publicații reprezintă o importantă sursă de informare și cunoaștere pentru toate categoriile de utilizatori, conținând în general, informația cea mai nouă dintr-un domeniu. Materialele prezentate în publicațiile date se caracterizează printr-o varietate de conținuturi și autori, articolele sînt scurte și focalizate pe un subiect îngust. Astfel, cititorul cu nevoi precise de informare găsește informația potrivită mai rapid decît într-o publicație monografică. Actualizarea informațiilor în publicațiile în serie se poate face la intervale foarte scurte de timp, chiar zilnic în cazul ziarelor.

Publicațiile seriale sînt adesea prima sursă de informare despre un subiect sau despre evoluția unui domeniu sau fenomen.

Sala de lectură nr. 3 „Științe psihopedagogice, naturii, reale. Arte” oferă o bogată și variată colecție de publicații în serie, editate în Republica Moldova, România și Rusia: 384 anale și anuare în 65 titluri, 6 377 reviste în 353 titluri și 5 355 ziare în 45 titluri (fig. 1), trei titluri din ele fiind editate de Universitatea de Stat „Alecru Ruso” din Bălți: rev. șt. „Fizica și tehnica: procese, modele, experimente”, rev. șt.-met. „Revista Tehnocopia” și rev. „Sintagmele”.

La moment utilizatorii au acces la publicațiile în serie din ultimii 10-20 de ani, în conformitate cu profilul sălii de lectură.

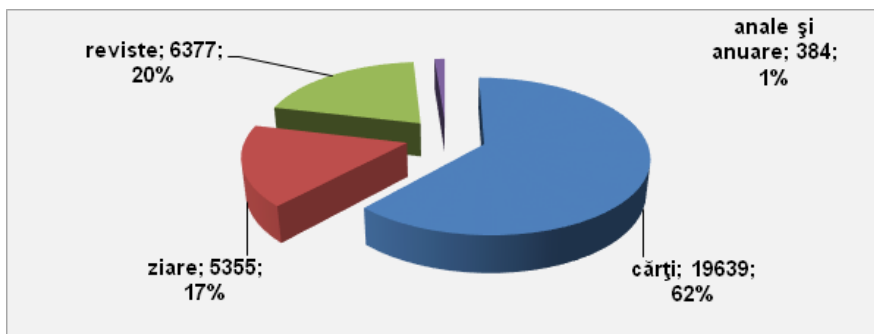

Fig. 1. Colecția sălii de lectură per gen document

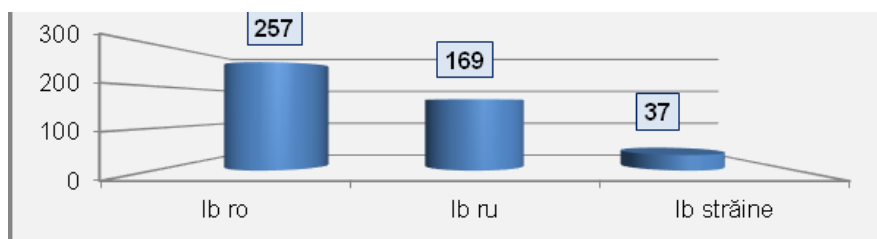

Fig. 2. Titlurile de publicații în serie din sală per limbi

Colecția publicațiilor seriale este multilingvă, utilizatorilor le sînt propuse pentru consultare documente în limbile română, rusă, engleză și germană. Conform datelor diagramei de mai sus se detestă predominarea publicațiilor în serie în limba română (56%) (fig. 2).

Revistele din sala de lectură pot fi grupate pe următoarele genuri:

- reviste teoretico-științifice – „Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Matematica = Известия Академии наук Республци Молдова”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Informatica”, Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Biologia”, Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Psychologia-Paedagogia”, „Studia Universitatis. Seria: Științe reale și ale naturii”, „Studia Universitatis. Științe exacte și economice”, „Alma Mater”, „Педагогика”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele vieții = Известия Академии наук Молдовы. Науки о жизни”, „Вопросы психологии”, etc.
- reviste științifico-metodice – „Didactica Pro..”, „Grădinița modernă”, „Învățământul preșcolar și primar”, „Învățătorul modern”, „Revista de fizică "Evrica", colecția „1 сентябрь” care include toate domeniile, „Начальная школа”, „Классный руководитель”, „Психология в вузе” etc.
- reviste științifico-practice – „Psihologie”, „Revista de asistență socială”, „Mediul ambiant”, „Tehnoscopia”, „Teoria și arta educației fizice în școală”, „Одаренный ребенок”, „Педагогическая диагностика”, „Квант”, „Наука и жизнь”, „Экология и жизнь” etc.
- reviste de cultură generală – „A mic”, „Arborele lumii”, „Flacăra”, „Dialog”, „В мире растений”, „Вокруг света” etc.

Bogăția, calitatea și varietatea titlurilor din colecția dată poate fi confirmată și datorită următorilor factori:

- Opt titluri de reviste științifice din Republica Moldova, pe care le deține colecția sălii de lectură sînt înregistrate în Directoriul Revistelor cu Acces Deschis (DOAJ): rev. șt. „Computer Science Journal of Moldova”, rev. șt. „Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Matematica = Известия Академии наук Республци Молдова” și rev. șt., inf.-analitică și inginerescă „Problemele energiei regionale” (Problems of the Regional Energetics), rev. de știință, inovare, cultură și artă „Akademos”, rev. șt. „Chemistry journal of Moldova: General, Industrial and Ecological Chemistry”, rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe ale Educației”, rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe exacte și economice” și rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe reale și ale naturi”.
- Un număr mare de titluri de reviste științifice naționale din colecția dată sînt acreditate și indexate pe categorii de către CNAA (Comisia Națională de Atestare și Acreditare), datele Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale IDSI <http://idsi.md/node/932>:

Categoria A – rev. șt. „Электронная обработка материалов”;

Categoria B – revistele științifice „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Matematica”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele medicale”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele vieții”, „[Buletinul Institutului de Geologie și Seismologie](#) al Academiei de Științe a Moldovei = Bulletin of the Institute of Geology and Seismology of Moldavian Academy of Sciences”, „Chemistry Journal of Moldova”, „Computer Science Journal of Moldova”, „Moldavian Journal of the Physical Sciences”, „Problemele Energeticii Regionale”, „Revista Botanică”, „Revista de Psihologie (Serie nouă)” și „Știința Agricolă = Agrarian Science”, rev. de proprietate intelectuală „Intellectus”, rev. șt.-pr. „Sănătate publică, Economie și Management în Medicină”;

Categoria C – rev. de șt. și pr. „Agricultura Moldovei”, revistele științifice „Buletin Științific. Revista de Etnografie. Științele naturii și Muzeologie (Seria nouă)”, „Mediul Ambiant”, „Meridian Ingineresc”, „[Univers Pedagogic](#)”, „Studia Universitatis (Seria Științe ale Educației)”, „Studia Universitatis (Seria Științe Exacte și Economice)” și „Studia Universitatis (Seria Științe Reale și ale Naturii)”, rev. șt.-pr. „Pomicultura, Viticultura și Vinificația”, rev. șt.-pr. „Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială”, rev. did.-șt. „Revista de Științe Socio-Umane”, rev. de teorie și pr. ed. „Didactica Pro...”, rev. teoret.-șt. „Știința Culturii Fizice”, rev. șt.-did. „Revista Tehnoscopia”;

În colecție se regăsesc reviste științifice din România cu factor de impact, recunoscute de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS <http://cncsis.gov.ro/articole/65/Reviste-cotate-ISI.html>), datele ISI (Information Sciences Institute): „Mathematical Reports (formaly Studii și cercetări matematice)” și „Fixed Point Theory”;

Sala de lectură deține reviste științifice din Federația Rusă indexate în **categoria B**, (datele Institutului de Cercetare în Învățământul Superior, comisia de evaluare a revistelor științifice din Rusia <http://polit.ru/article/2015/04/08/list-journals/>) și care se regăsesc în baze de date internaționale: „Вестник Московского университета. Сер. 14 Психология”, „Вестник Московского университета. Сер. 16 Биология”, „Вестник Московского университета. Сер. 17 Почвоведение”, „Вопросы психологии”, „Психологический журнал”, „Журнал практического психолога” și „Мир психологии”.

În evaluarea colecției de seriale din sală un criteriu important este impactul revistelor asupra publicului și frecvența citărilor în alte lucrări. Impactul cercetărilor și vizibilitatea în Internet prin Google Scholar îl calculează Softul „Publish or Perish” <http://publish-or-perish.en.softonic.com/>.

Indexul Hirsch caracterizează excelența științifică a publicațiilor, punând în

voi, Mihail Popa, Vasilii Șaragov, Valeriu Capcelea etc.

Odată cu reforma învățămîntului în Republica Moldova, cu apariția noilor cerințe față de procesul de studiu, a crescut semnificativ și interesul față de publicațiile în serie. Dacă pînă atunci utilizatorii se adreseau la aceste publicații ca la surse suplimentare de informație, cu introducerea noilor disciplini, neacoperite încă suficient cu manuale și documente metodice, s-a schimbat abordarea serialelor, ele devenind principalele izvoare de obținere a informației pentru studiu și cercetare. Acest fapt a influențat și asupra împrumuturilor publicațiilor date, care sînt în creștere (fig. 3, 4).

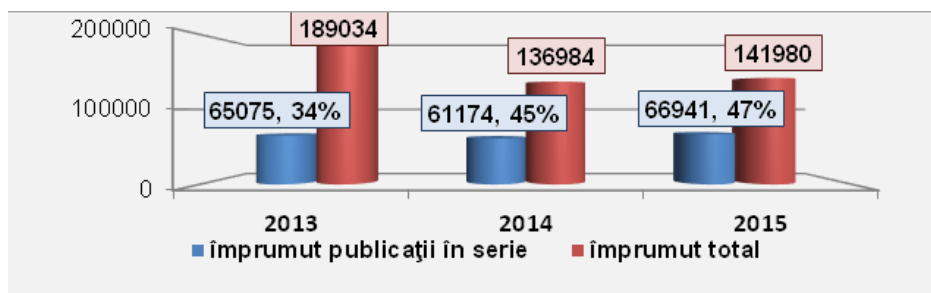

Fig. 3. Ponderea împrumuturilor de publicații în serie în raport cu împrumuturile totale anii 2013-2015

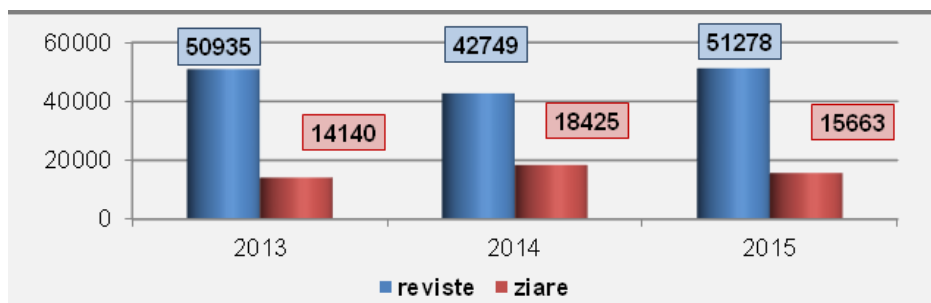

Fig. 4. Dinamica împrumuturilor publicațiilor în serie în sală anii 2013-2015

Creșterea împrumuturilor publicațiilor peridice în sală se datorează și planificării de către profesorii universitari, conform noilor curricule de studiu la cursul *Pedagogie. Practica de inițiere*, orelor de laborator la Bibliotecă, care prevăd formarea competențelor studenților de a lucra individual. Sînt implicați studenții tuturor facultăților anul I, semestrele I și II. La aceste ore utilizatorii lucrează în cea mai mare parte cu colecțiile de reviste și ziare din sală, deoarece informația reflectată în aceste publicații și recomandările metodice din ele sînt cele mai necesare datorită actualității sale.

Întru o dezvoltare mai completă a colecției în ajutorul utilizatorilor în sală se organizează expoziții tematice și prezentări bibliografice, ce permite o mai mare vizibilitate pentru un anumit subiect sau problemă.

Pentru a analiza cum este asigurat accesul de instruire și cercetare științifică în sala de lectură prin intermediul publicațiilor în serie în lunile ianuarie – februarie 2016 a fost realizat sondajul de opinie „Eficiența utilizării publicațiilor în serie”.

Scopul cercetării:

Evaluarea rolului publicațiilor în serie privind acoperirea eficientă, informațional – documentară a procesului didactic, de cercetări științifice și analiza plenitudinii acetei colecții de profil.

Obiectivele sondajului:

- Analiza colecției de publicații seriale din această subdiviziune;
- Identificarea nevoilor de informare a utilizatorilor în procesul de instruire și cercetare;

Ipoteza investigării:

Ipoteza investigației constă în aceea că relevanța și calitatea colecției sălii de lectură nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, naturii, reale. Arte” depinde de o bună cunoaștere a utilizatorilor, a nevoilor de informare și așteptărilor pe care le au.

Sondajul a fost realizat pe un eșantion de 100 respondenți: studenți – 83%, masteranzi – 5% și cadre didactice – 12%, considerând că este necesar să aflăm părerea mai multor categorii de utilizatori. Selectarea celor chestionați a fost făcută aleatoriu.

La sondaj au participat utilizatori de la diferite facultăți (fig. 5).

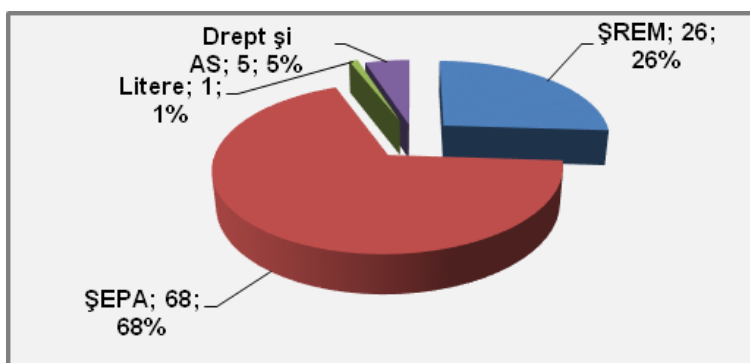

Fig. 5. Reprezentarea subiecților pe Facultăți

Chestionarul a inclus nouă întrebări: închise, cu variante de răspuns deja formulate și deschise, fără variante de răspuns, fapt care a asigurat libertatea expresiei pentru fiecare respondent. În cursul investigației rezultatelor obținute în urma răspunsurilor putem constata următoarele:

Analizând frecvența utilizării publicațiilor în serie, putem menționa că majoritatea utilizatorilor apelează la această colecție după necesitate - 52%, săptămânal – 28%, lunar – 12%, zilnic – 8% (fig. 6).

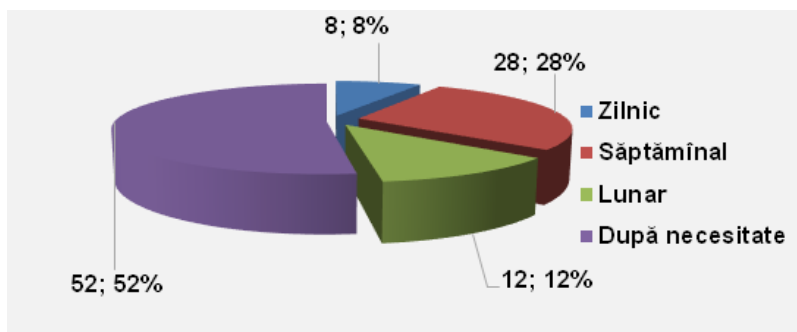

Fig. 6. Stabilirea frecvenței apelării la publicațiile în serie

Scopurile utilizării colecției date sînt diverse, dar prioritatea, după cum vedem din procentele obținute, o deține utilizarea pentru studiu – 62%; pentru cercetare – 47%; informare – 35%; și recreere – 6% (fig. 7).

Rezultatul obținut ne demonstrează că publicațiile respective sînt utilizate în cea mai mare măsură pentru studiu și cercetare.

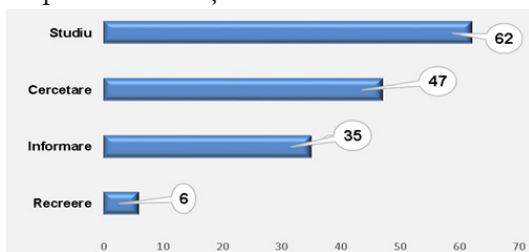

Fig. 7. Scopurile utilizării publicațiilor în serie

Analiza opiniilor respondenților privind întrebarea „În ce limbi preferați să citiți aceste publicații?” scot în evidență faptul, că majoritatea utilizatorilor chestionați (97%) preferă să studieze publicațiile științifice în limba română, 36% - în limba rusă, 4% - în limba engleză și 1% - în limba germană (fig. 8).

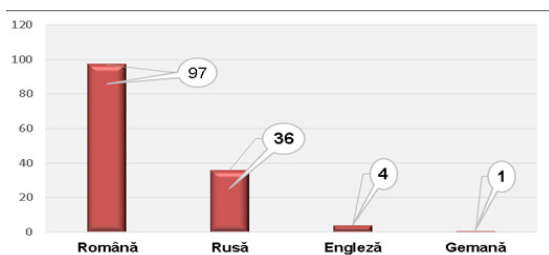

Fig. 8. Limbile în care se preferă utilizarea seriilor

Răspunsurile la întrebarea „Care sînt sursele de informare privind publicațiile în serie?” au evidențiat că cititorul modern exploatează cu succes toate sursele de informare: catalogul on-line – 54%, expozițiile tematice, informative tradiționale și on-line – 46%, bibliografia cursului – 43% și revistele bibliografice – 38%, lista abonamentelor de pe pagina web: <http://libruniv.usarb.md> – 17%, Zilele de informare – 14%. Mai puțin este apelat pentru consultare catalogul alfabetic și sistematic – 8% (fig. 9).

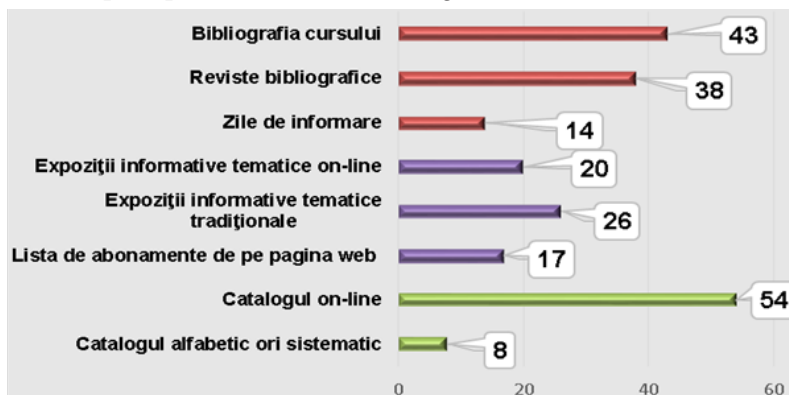

Fig. 9. Afirmațiile utilizatorilor ce țin de sursele informării privind publicațiile în serie

Analizând afirmațiile utilizatorilor chestionați ce țin de domeniile științifice frecvent utilizate putem concluziona predominarea publicațiilor în serie din domeniile Pedagogie – 78% și Psihologie – 40%, fapt care poate fi motivat prin frecvența mai activă a studenților și cadrelor didactice de la Facultatea Științe ale Educației și Arte (fig10).

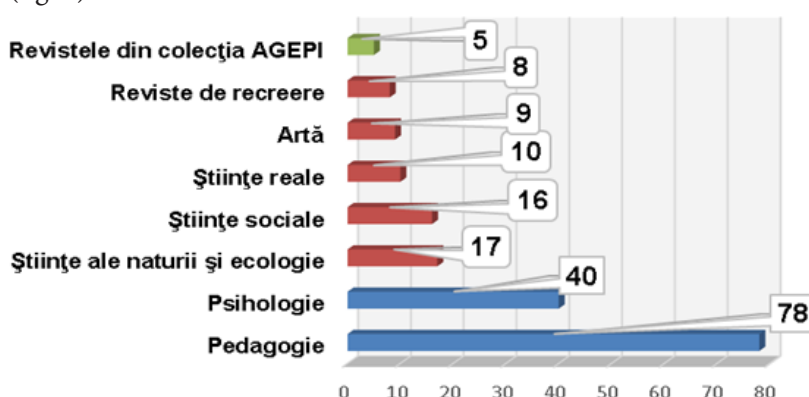

Fig. 10. Domeniile științifice frecvent utilizate

Printre cele mai solicitate publicații în serie au fost numite următoarele titluri: săptămânalele „Făclia” și „Univers pedagogic Pro”, rev. de teorie și practică educațională „Didactica Pro...”, rev. șt.-met. „Învățătorul modern”, rev. ed. timpurii și preșcolare din RM „Grădinița modernă”, rev. șt. „Mediul ambiant”, rev. șt.-pr. „Psihologie”, rev. șt.-did. „Revista Tehnocopia”, rev. naț. de profil psihoped. pentru cadrele did. din învă. preșcolar și primar „Învățământul preșcolar și primar”, rev. șt. „Народное образование”, „Вопросы психологии”, „Психологический журнал”, revistele șt.-met. „Дошкольное образование”, „Начальная школа”, „Воспитание школьников”, „Классный руководитель”, „Физика в школе”, „Биология в школе” etc.

Biblioteca pune la dispoziție accesul la o varietate de peste 47000 titluri de publicații electronice seriale oferite de unii din cei mai mari furnizori de reviste în format electronic: EBSCO, DOAJ, SpringerLink, www.eifl.net. Gratie faptului dat utilizatorii au posibilitatea de a consulta nu numai revistele scrise, dar și cele electronice, vizitând pagina web a instituției date <http://libruniv.usarb.md>.

În scopul obținerii informației subiecții preferă: suportul tradițional - 67%, recunosc avantajele electronicului - 20% (fig. 11). Putem spune că sînt trei grupe de subiecți: utilizatorii ce preferă suportul tradițional, utilizatorii suportului electronic, utilizatorii suportul tradițional și electronic – 13%. E de menționat faptul că noile modalități de acces la informație nu i-au determinat pe utilizatori să renunțe la sursele tradiționale.

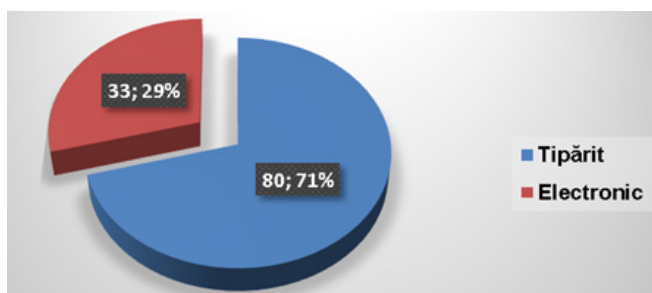

Fig. 11. Structura lotului general privind tipul de suport preferat în scopul obținerii informației

Calitatea și cantitatea colecției publicațiilor în serie este apreciată pozitiv de către respondenți. Constatăm că majoritatea utilizatorilor chestionați a apreciat această colecție ca: foarte bună – 51% și bună – 46% (fig. 12).

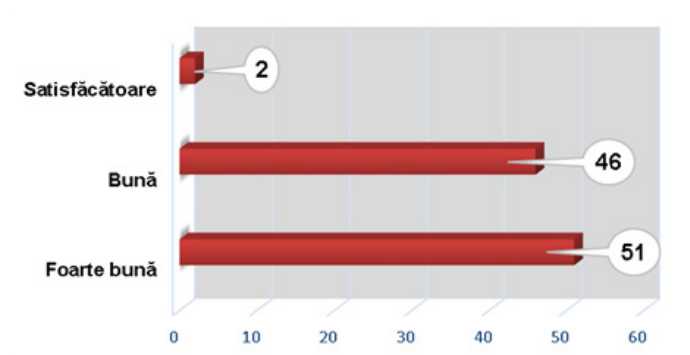

Fig. 12. Aprecierea calității și cantității colecției de publicații în serie

Concluzii:

Generalizând rezultatele obținute în urma investigației „Eficiența utilizării publicațiilor în serie”, putem constata:

- Personalul Bibliotecii pentru realizarea cu succes a obiectivelor orientate spre îmbunătățirea calității de prestare a serviciilor și crearea unui mediu favorabil activității utilizatorilor trebuie să continue evaluarea și monitorizarea necesităților și cerințelor acestora, având în vedere importanța cunoașterii opțiunilor, preocupărilor și preferințelor sale;
- Publicațiile în serie, atât cele tradiționale, cât și electronice constituie un segment important în colecția sălii de lectură și a Bibliotecii;
- În opinia utilizatorilor colecția de publicații în serie din sală este variată, calitativă și suficientă pentru studiu și cercetare în USARB;
- Serialele sînt și vor rămîne surse indispensabile în procesul de formare a viitorilor specialiști.

Referințe bibliografice:

1. CUCU, Adela, HĂBĂȘESCU, Angela. Publicațiile periodice - surse indispensabile de informare și formare. In: *Confluente Bibliologice*. 2011, nr. 3-4, pp. 60-66. ISSN 1857-0232.
2. IULIC, Margarita, VACARCIUC, Valentina. *Biblioteca Științifică și transferul de informație către utilizator: studiu comparativ 2010 - 2011*. Bălți : Presa Universitară bălțeană, 2011. 69 p. ISBN 978-9975-50-071-5.
3. SCOBIOALĂ, Genoveva. Sondajul, formă de investigare a muncii în bibliotecă. In: *Biblioteca Municipală B. P. Hasdeu: Dezvoltare. Progres. Colaborare. Parteneriate* : Culeg. de comunicări de la Conf. Intern. consacrată aniversării a 130-a a Bibl. Municipale. Ch. : Epigraf, 2007, pp. 44-52. ISBN 978-9975-924-89-4.